

Posudek disertační práce

Uchazeč Ing. arch. Hana BoříkováNázev disertační práce Voda a veřejný prostor v kontextu post-industriálního území při řece Radbuze a Mži, PlzeňStudijní program Architektura a stavitelství (P3502)obor Trvale udržitelný rozvoj a průmyslové dědictví (3501V013)Školitel prof. Ing. arch. Michal HlaváčekOponent prof. Ing. arch. ThLic. Jiří Kupka, Ph.D.e-mail jiri.kupka@fsv.cvut.cz

Aktuálnost tématu disertační práce

komentář: Téma disertační práce samo o sobě je dlouhodobě aktuální. Jeho zúžení na několik konkrétních plzeňských lokalit však význam práce pro vědní obor velmi omezuje. Obecný přesah nad rámec Radbuzy a Mže by práci výrazně posunul. Byť zde jsou na mnoha místech odkazy i na širší národní a mezinárodní kontext, práce je především úzce zacílená na konkrétní lokality, což její obecnou aktuálnost snižuje.

vynikající nadprůměrný průměrný podprůměrný slabý

Splnění cílů disertační práce

komentář: Cíle jsou splněny, byť kapitola Cíle (1.3) je velmi zvláštní. Autorka o sobě mluví v 3. osobě ("Student popisuje vazbu mezi bývalými objekty pro výrobu a ryze přírodními motivy"), což působí spíše jako zadání práce než formulace cílů, je zde popsána struktura práce (což není cíl), v druhé části jsou pak cíle zformulovány. Bylo by ovšem žádoucí více propojit kapitoly Hypotéza (1.2) a Cíle (1.3), neboť cílem je logicky potvrdit/vyvrátit hypotézu a zodpovědět dílčí otázky, které k verifikaci hypotézy povedou. Toto je v práci splněno.

vynikající nadprůměrný průměrný podprůměrný slabý

Metody a postupy řešení

komentář: Kapitola Metodika zpracování (1.4) je nedostatečná. Jestliže má metodika představit postupy práce vedoucí k požadovaným výsledkům (aby je mohl případně jiný badatel využít a verifikovat výsledky), nejedná se o správně popsanou metodiku. Kapitola obsahuje soupis různých vědeckých metod. Měly by zde být ovšem uvedeny konkrétní postupy, které byly využívány, např. kritéria pro výběr lokalit, popisovaných příkladů, zdůvodněná a popsaná hlediska analýz (odůvodněný výběr posuzovaných charakteristik), vstupní údaje, zdroje a prameny analýz, forma výstupů, terénní průzkumy (kdy, jak, fotodokumentace atd.), do metodiky by určitě patřily některé pasáže kapitoly 2.1.12, 2.2.11, určitou metodou je i SWOT analýza ad. Některé z hodnocených parametrů by bylo dobré zdůvodnit (např. co je myšleno "hodnotou autenticity a atmosféry místa", jak jí hodnotit, podle čeho klasifikovat).

Práce má nestandardní strukturu, proto působí nesourodě a chaoticky (množství číslovaných podkapitol, které nejsou na stejné hierarchické úrovni a jsou řazeny v ne příliš pochopitelném pořadí, spíše aditivně - jedna nerozvíjí druhou), nerozlišuje obecnou (teoretickou) a praktickou (konkrétní) část, které se vzájemně prolínají. Některé analýzy a hodnocení konkrétních lokalit

jsou proto uvedena již v kapitolech 2 a 3, přičemž by patřily do kapitoly 4, k charakteristice jednotlivých lokalit. Chybí v podstatě obecná rešerše problematiky, která by z české i zahraniční literatury a příkladů zformulovala obecné závěry, jež by byly aplikovány a verifikovány na konkrétních plzeňských lokalitách. V kapitole 2 jsou různá zobecnění (velmi pěknou, tabelární formou), některá však vycházejí z analýzy jen plzeňských lokalit, byť by měla být obecná (např. na s. 75: "Na základě analýzy plzeňských lokalit byly definovány některé limity či bariéry"), některá jsou obecnější a uvádějí i jiná města či zahraniční příklady (např. tabulka na s. 73-74).

Míchají se zde dva různé přístupy, což činí práci méně srozumitelnou. V podstatě přicházely v úvahu dva přístupy, na základě analýzy více různých plzeňských lokalit zobecnit nějaké závěry (tento postup byl asi zamýšlen, ale sama autorka vnímá jeho nedostatečnost, proto místy uvádí příklady i odjinud), případně vymezit obecné principy (na základě rešerší a příkladů z ČR i ze světa) a ty aplikovat na plzeňské lokality (potom jich ovšem nemuselo být tolik).

vynikající nadprůměrný průměrný podprůměrný slabý

Výsledky disertace - konkrétní přínosy disertanta

komentář: Práce je mimořádně rozsáhlá (502 stran), obsahuje nezměrné množství (velmi kvalitních) analýz, prokazuje znalost problematiky a osobní angažovanost autorky na tématu. Pro Plzeň může práce představovat velmi podnětný a bohatý materiál. Pokud by se jednalo o studii nového využití nábřeží v postindustriálních lokalitách objednanou Útvarem koncepce a rozvoje města Plzně, šlo by o velmi kvalitní, podnětný materiál. Autorka sama v úvodu - asi nevědomky - uvádí informace o disertační práci nadpisem "Identifikační údaje projektu". Disertační práce je ovšem vědecká kvalifikační práce, nikoli projekt. Z hlediska konkrétních výstupů jsou přínosy disertanta (ve formě vlastních výzkumů a návrhů) nadprůměrné. Výsledkem doktorského studia není jen disertační práce, ale zejména doktorand sám, což předložený text bohatě potvrzuje, neboť o odborném zaujetí a erudici autorky není pochybností, byť formálně a metodicky je disertační práce nepřilíš šťastně pojata.

vynikající nadprůměrný průměrný podprůměrný slabý

Význam pro praxi a pro rozvoj vědního oboru

komentář: Zatímco význam pro praxi může být značný (viz výše), význam pro vědní obor je omezený, neboť postrádá širší zobecňující pohled. Ačkoli snaha po zobecnění v práci je obsažena vč. českých přístupů a zahraničních příkladů (2.5, 2.6), stále převládá lokální význam a zobecňující principy jsou v některých případech degradovány pouze plzeňským pohledem (viz výše "Na základě analýzy plzeňských lokalit...").

vynikající nadprůměrný průměrný podprůměrný slabý

Formální úprava disertační práce a její jazyková úroveň

komentář: Práce je mimořádně rozsáhlá, a to na úkor přehlednosti a jednoznačného zaměření na cíl. Je tématicky značně rozkročená, používá dlouhé doslovné citace, obsahuje řadu tématických ukročení, takže místy postrádá "tah na bránu". Grafická úroveň je standardní, mapové výstupy jsou velmi kvalitní a přehledné, tabelární pojednání některých témat je též velmi přehledné a didakticky názorné. Práce obsahuje drobné typografické chyby (u číselného označování kapitol se obvykle na konci nepíše tečka 2.1.3 - nikoli 2.1.3.; sazba na s. 76?), některé formulace jsou krkolomné, spojení "urbánní interakce" (s. 31 a dále) je zvláštní, zřejmě je myšleno vzájemné působení (interakce) zástavby a řeky skrze nově upravené prostory? Spíš bych to chápal jako "možnosti urbanistické intervence". Některá vyjádření jsou hodně literární a do vědeckého textu nepatří "Dovolím si citovat..." (s. 52) Ocenit je nutné množství vlastních fotografií (vč. zahraničních lokalit). Použití termínu "landscape prvek" pro řeku je v česky psané práci nevhodné (krajinný prvek), genius loci se v češtině běžně skloňuje (genia loci). V úhrnu je však práce po formální stránce v pořádku.

vynikající nadprůměrný průměrný podprůměrný slabý

Vyjádření k dodržení citační etiky

Zápis o kontrole disertační práce provedené systémem Theses uvádí, že byla nalezena řada převzatých pasáží, které autorka správně označila jako přímé citace a uvedla původní zdroj. Byly ovšem také detekovány některé pasáže, které mají charakter parafrází, ale původní zdroj u nich uveden není. Vzhledem k mimořádnému rozsahu celé práce i k jejímu charakteru je pochopitelné, že práce se zdroji byla náročná a obtížná. Přesto je potřeba upozornit na určitá místa, která jsou z hlediska citační etiky problematická.

Například v oddílu věnovaném bývalé vozovně na str. 234-236 se najde řada podobností s webovou stránkou Ústřední dílny Elektrických podniků města Plzně. Podobně v oddílu věnovaném bývalým městským lázním na stranách 303-304 našel systém Theses podobnosti se seminární prací Marie Trejbalové a v oddílu věnovaném bývalému městskému výstavišti na straně 395 podobnosti s webovou stránkou Areál městského výstaviště. Podobných oddílů popisujících historický vývoj různých lokalit a objektů je v práci mnoho. Při jejich zběžném prohlédnutí se ukazuje, že jsou jen výjimečně opatřeny odkazy na konkrétní zdroje, ze kterých autorka čerpala.

Právě nedostatek bibliografických citací považuji za jeden z největších nedostatků práce. Jsou v ní celé stránky text bez uvedených odkazů, přičemž se v mnoha případech nejedná o výsledky vlastních průzkumů, nýbrž o fakta a údaje odněkud čerpaná.

U disertační práce bych očekával násobně větší množství zdrojů uvedených v seznamu literatury, 35 položek, z tohou pouze 3 cizojazyčné, je mimořádně málo, zejména když k tématu industriálních památek, brownfields, regenerací a revitalizací, veřejných prostranství atd. je k dispozici velké množství české i zahraniční literatury. Internetové zdroje (64) nelze považovat za plnohodnotný zdroj vědecké práce, použití Wikipedie některé školy dokonce zapovídají i do diplomových či bakalářských prací. Některé v textu uváděné dokumenty měly být též v seznamu literatury a pramenů (např. Evropská vodní charta, legislativa).

Připomínky

Velmi oceňuji snahu systematizovat, uvádět výčty, shrnovat závěry do tabulek - je to velmi názorné, didakticky správné, srozumitelné - tabulky jsou cenným výstupem práce (s. 48, 54-55, 57-60, 62-66, 68-71, 73-75, 78-79, 95, 97-99 ad.) V některých případech bych polemizoval nad obsahem a vytkl jim určitou nesourodost (míchání nesouměřitelných veličin), např. na s. 68 je uvedena forma post-industriálních objektů a mezi nimi "brownfield", ale "brownfield" může být tvořen všemi uvedenými typy, tj. nemusí jít pouze o zbořené objekty (lepší by bylo napsat stavební proluka, zbořeniště ad.) nebo na s. 67 u položky hráz "sezení" a "vestavba" - vestavba také může obsahovat sezení, sezení mělo být formulováno jinak ("sedačky", "schody" ad.). Podobně v tabulce "Možnosti využití jednotlivých forem post-industriálních objektů" je u brownfields uvedena transformace "nová čtvrť" - brownfield může mít nejrůznější podobu transformace a může být využit jakkoli (park, sportoviště, přírodní plocha ad.)

Na obrázku č. 130 jsem nenašel zmiňovanou šipku (?)

Mapy širších vztahů bych dělal v jiném měřítku se širším záběrem (vztah k centru, k MHD atd.)

Tabulka potenciálů (4.8) je jedním z hlavních výstupů práce. Za nepřiliš srozumitelné považuji v hlavičce slovo "kategorie" - nepřipadá mi, že jde o kategorie daného potenciálu, nýbrž o opatření (aktivitu, doporučení) k naplnění daného potenciálu (nezapadá sem ovšem položka "Řeka jako přirozený liniový spojující prvek" na s. 422)

V tabulkách "Kategorizace vybraných charakteristik prvků a hodnot území" opět nevnímám "kategorizaci", spíš jde o analýzu přítomnosti daného prvku a hodnoty a klasifikaci jeho potenciálu k dalšímu využití. Problematické je slovo "hodnota", které je samo o sobě složité (hodnota pro koho?) a v některých formulacích působí nepatřičně: "hodnota autenticity a atmosféry místa (genius loci)" (spíš míra či přítomnost autenticity)

Závěrečné zhodnocení disertace

Práce na mne působí ambivalentně. Na jednu stranu obsahuje množství velmi kvalitních analýz, map, schémat, fotografií, příkladů, prokazuje velký přehled a osobní angažovanost autorky na tématu, je pojímána velmi komplexně a podrobně (SWOT analýzy), přináší velmi dobře odůvodněné a prezentované návrhy řešení pro plzeňské lokality. Jako studie či projekt pro město Plzeň by byla vynikajícím výstupem vč. národních a zahraničních příkladů.

Na druhou stranu jako disertační práce, tj. vědecká kvalifikační vysokoškolská práce, je velmi problematická z hlediska struktury, metodiky, zdrojů i výstupů.

Navzdory četným výše uvedeným připomínkám je nutné ocenit celkový přínos celého rozsáhlého textu prokazujícího nepochybné kompetence autorky, znalosti a dovednosti, značnou erudici i osobní zkušenosti s iniciací rozvoje veřejných prostranství. Ani publikační činnost autorky zanesená v databázi V3S není zanedbatelná a v kontextu studentů doktorského studia daného studijního programu je spíše nadprůměrná. V úhrnu tedy převažují důvody pro kladné přijetí práce a její úspěšnou obhajobu.

Doporučuji po úspěšné obhajobě disertační práce udělení titulu Ph.D.

ano

ne

Datum: 29.04.2023

Podpis oponenta: